

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ - ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΡΟΣΔΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΟΜΝΙΣΤΑΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΤΑΚΤΙΚΟΤΕΡΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Περιοδος Β' • Ετος 22ο
Εκδότης - Δ/ντης σύνταξης: Κώστας Α. Παπαδόπουλος
Internet site: www.dominista.gr

Αριθ. Φυλάκου 239
Τηλ. 010 6920.004
E-mail: evrytos@domnista.gr

Ιούλιος 2002
Δαβακή 13 • Αθήνα 115 26

**ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ,
ΕΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΣ**

Tou Zaxou Eptotyri

Πανηγυρίζαν και οι αρχαίοι και τα απουδαιότερα πανηγύρια, τους ηγαντά τα Παναθήναια, τα Ελευσίνια και άλλα, που συνήθως συνέπιπταν με κάποια θρησκευτική γιορτή, κάποια εορταστική εκδήλωση. Κατά τον ίδιο τρόπο θεωριόθηκαν και τα πανηγύρια των νεωτέρων Ελλήνων που έκαινταν από τη λατρεία κάποιου άγιου του χωριού ή του πολιούχου και συνταχών, μαζί με τη λατρεία, καθιερώθηκε και η χαρμόδιανη εκδήλωση που κατέληξε και πήρε τη μορφή του πανηγυριού.

Εκτός από το ετήσιο πανηγύρι του χωριού καθιερώθηκαν και τα μετρόπολικά των εξωκλησιών.

Ο κόσμος κατενόησε από νωρίς την ανάγκη του πανηγυριού από τότε ακόμα που ζούσε ακόριος και ξεμοναχασμένος, κατάλαβε ότι αν καλλιεργήθει το δέντρο της αγάπης και της χάρας, που είναι ψυχικές ανάγκες του ανθρώπου, θ' αποκτήσει τον καρπό που διώχνει τις πίκρες και μιζέριες της ψυχής που μας κρατούν αιχμάλωτους.

Και για να διώξει το άγχος της ζωής και να της δώσει κάποιο χαρμόσυνο και ειδυλλιακό χαρακτήρα, δημιούργησε ευκαιρίες κοινῆς χάρας και καθιέρωσε τις εορταστικές και πανηγυρικές εκδηλώσεις που συμφυλατούσαν την ομαδική αρμονία της κοινωνικής ζωής του χωριού, κοινούς δεομούς και ζουσαν ο ένας πιο κοντά στον άλλον.

Η κυρίως εποχή των πανηγυριών είναι το καλοκαίρι με τα πιο πολλά πανηγύρια και τα περισσέσι ο λαός σαν σαστή να ξεκουρασθεί και ν' ανασάνει από τον κάμπτο της δουλειάς και της ζεστής. Να ανασάνει από την έντονη καλοκαιρινή δουλειά, φύτεμα, βοτάνισμα και σκάλισμα, το πότισμα, το θέρος και τη συγκομιδή, το υγροτοσκάρισμα του τσοπάνη, το άρμεγμα και τυροκόμισμα.

Απειρες και απρόφταστες οι δουλειές του καλοκαιριού και για να τις προφτάσουν, ρυθμίζουν το εγερτήριο με το οκάσιο του φεγγαριού με το περπάτημα της πούλιας και με το αστέρισμα της αυγής.

Στις μέρες των πανηγυριών ο δρόμος όλων των γειτονικών χωριών και όλων των ξενιτεμένων οδηγεί στο χωριό με το πανηγύρι του και δοι ή δεν μπορέσουν να γυρίσουν, κάνουν νοερά αυτόν τον γυρισμό και

νοοταλυγικά.

Ξεχωρίζει η πιο μέρα του πανηγυριού με τις προετοιμασίες για το χαρμόσυνο γεγονός με τον εορταστικό και χαρούμενο τόνο και το θρησκευτικό σκοπό, το χωριό αλλάζει όψη και μια ψυχική ευφορία είναι διάχυτη σε μικρούς και μεγάλους.

Μια απόδοσφαιρά ανέφελης οικειότητας και αγάπης επικρατεί σε όλο το χωριό και σ' όλους τους πανηγυριώτες.

Από όλα τα γύρω χωριά και από άλλα χωριά μακρινά, έκινούν οι πανηγυριώτες με τα άλογα σελώμενα και στολισμένα με καραμελωτές και κεντητές κουβέρτες και μαντανίες με χίλια δύο χρώματα και σχηματίζουν ένα ολοστόλιστο καραβάνι, που δε χορταίνει να βλέπει τον ανθρώπου το μάτι.

Κι αυτός ο χάρος ζήλεψε τα πανηγύρια όπως μας λέει το δημοτικό τραγούδι όταν ο νιος τον ρώτησε «δείξε μου χάρε μου δείξε μου το πότε θα πεθάνω» κι ο χάρος που σπάνια μαρτυράει του το μαρτύριος πώς θα πεθάνει την άλλη Κυριακή. Και για να του δείξει τη ματαιότητα της ζωής τον ορμηνεύει: «αν έχεις πλούτη μοίραστα, φλουριά μη τα λυπάσσοι κι αν έχεις άλογο καλό, γύρνα το πανηγύρια».

Στο χωριό σαν φθάσουν θα ξεπέζεψουν στους συγγενείς, στους φίλους και κουμπάρους, στους γνωστούς. Κι από κεί με το κάλεσμα της καμπάνας γεμίζουν οι δρόμοι και τα σοκάκια από πιστούς και πανηγυριώτες, κι όλοι με μια κατεύθυνση -την εικλησία.

Κοπέλες με μεταξωτό μαντήλι στο κεφάλι, χιονάτες βαμβακέλες με μίνι πολυκεντημένες ποδιές, με μάλλινες χρωματιστές κρεμεζίες, κόκκινες ή γαλάζιες γυναικείες παντρεμένες με μονόχρωμες ή κεντητές ποδιές και μαλίνες, κακρειά μαντήλια στο κεφάλι, κι άλλες φέσι χρυσοκεντημένο στα πιο παλιά χρόνια που έφτανε ως τη μέση της φουντά και γινόταν συμπλέγμα με τις μακριές πλεξούδες.

Και οι χαροκαμένες γερόντισσες από κοντά με μαυρομάντηλα και μακριά σεγκουνιά καμαράνουν και διαλογίζονται περασμένα.

Ένα σύμπλεγμα γυναικείας ηλικίας στολισμένο με τις καλύτερες

Το μαχαίρι του παλικαριού

Μαχαίρι ήμουνα κι εγώ σ' αντριωμένα χέρια.
Πολλές φορές χτυπήθηκα με τούρκικα μαχαίρια.

Είκοσι Τούρκους χάλασσα και δύο Αλη-Πασάδες.
Κι έστεκα και καμάρωνα στο σπίτι τούτο μέσα.

Τώρα με βρήκε συμφορά κι αχρηστεμένο στέκω.

Σαν ήρθε άλλη εποχή το δύστυχο '40 οι Γερμανοί με κάψανε μ' όλο τ' αρχοντικό μου.

Λαβή δεν έχω, σκούριασα, κι έσβησε η θωριά μου.
Και στο Μουσείο θε να μπω ιστορικό να μείνω.

Βράχος

Ευχές για καλή σύνταξη

Ο Γιάννης Αθ. Παπαγεωργίου εύχεται στο θείο του Θανάση Σάρρα, ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε πρόσφατα, καλή ξεκούραση, αλλά και δραστηριοποίηση σε άλλους τομείς, ανάλογη με αυτή που πρόσφερε στη μέχρι τώρα εργασία του.

Μαζί του είναι και οι δικές μας ευχές κυρίως για προσφορά στο Σύλλογό μας και στο χωριό μας, η οποία φυσικά, είναι δεδομένη.

**ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΕΦΤΑΣΕ
Η ΠΑΝΕΜΟΡΦΗ ΔΟΜΝΙΣΤΑ
ΜΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ
ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ
ΓΕΜΑΤΑ
ΜΕ ΟΛΑ Τ' ΑΓΑΘΑ.**

Καλό καλοκαίρι!

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ, ΕΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

φορεσιές, με τα γιορδάνια και τις πολλές αλυσίδες με τα πολλά φλουριά. Αυτά τα φλουριά και τη μεταξωτή ποδιά ζητά και η κόρη από τη μάνα της να γίνει καρδιοκλέφτρα «δος μου μάνα τα φλουριά σου τη μεταξωτή ποδιά σου» να τα φορεσει να βγει στο πανηγύρι να κάψει την καρδιά του νιου που αγαπάει. Με τέτοια φορεσιά οι κοπέλες και με τη λεβέντικη ανδρική υνυμασία οι νέοι, με τη φουστανέλλα με τα πολλά λαγκιόλια και τα τέσσερα φύλλα με κάλτα κάτασπρη και τεντωμένη σαν τέλι ταμπουρά, υνουλαμά τούχινο και κεντητό γελέκο, με ατλαζένια ακούφια και ταρούχι τελατίνι και τη μέση ζωαμένη με αρματοσιά από ασημοκούμπουρα, όλα αυτά και άλλα στολίδια εδίνον μας ξεχωριστή μεγαλοπρέπεια και ιδιαίτερο τόνο στο γλέντι και το χορό.

Και σαν σχολόσει η εκκλησία ένας χαρούμενος χαιρετισμός και αλληλογνωμονία ακολουθεί στο χοροστάσι και ύστερα ένας μικρός χορός για το καλό ως που να ρθει το απόγευμα ύστερα από ένα γερό φαγοπότι και διασκέδαση στο ψωλένενο σπίτι.

To απόγευμα όλοι στο χορό, το σύνθημα θα δώσει η καμπάνα του χωριού που το λάλημά της σημαίνει συγκέντρωση και το προειδογωγικό κούρδισμα των λαϊκών οργάνων είναι κι αυτό προειδοποίηση ότι αρχίζει ο χορός. Τέτοιες ώρες το παράταιρο κείνο πλήθος με τις λογής λογής φορεσιές και με γνώριμης ή άγνωστης καταγωγής, πλήθος όμως ομοσύνοια, που ήρθε για τον ίδιο σκοπό, θα σύρει το χορό σε δύο και τρεις δίπλες.

Πατριάρχης και πρώτος που θα σύρει το χορό είναι ο παπάς και κάθε ξενοχωρίτης παπάς που θα παραβρεθεί την ευφρόσυνη για το χωριό αυτή τημέρα ή κανένας γέρος πολυπειρός και μερακλής από τα νιάτα του.

Τότε κι ο κλαρίτζης παιζει με όλη του τη μαστοριά και τα χαρτονομίσματα στα χέρια και στο μέτωπο των οργανωνοπαιχτών πάνε βροχή από συγγενείς, γαμπρούς, νυφώδες και ξεντεμένους μερακλήδες.

Έτσι αρχίζει ο χορός και ο χορευτής λυγώνεται, λες κι ο ήχος του βιολιού και του κλαρίνου χύνεται μέσα στις κλειδώσεις του χορευτή και των μαγεύει. Σαλεύει το μυαλό του από ευχαριστηση και χορεύει ρυθμικά έτσι που και αυτό δεν έρει, χορεύει κείνη τη σπιγή ή προσευχεται, χορός είναι ή μια σταγωγία. Και τότε κι ο κλαρίτζης παιζει σαν με κλειστά μάτια και φουσκωμένο το λαιμό το κλαρίνο του

με τα γεμάτα χοντρά δαχτυλίδια στα δάχτυλά του και το σιγόντο της άλλης κομπανίας.

Πολλοί χοροί θα χορευτούν, ο πατριάρχης το τοαμικό, η ιπιά, ο αετός, ο ήλιος με το αργοχόρεμα και τόσα άλλα, ο αυρτός, ο καλαματιανός, στα τρία, κλειστός, και χλιοί δύο άλλοι που χορεύονται δύο με ρυθμό και χάρη. Οι νέοι βάζουν τα δυνατά τους να επιδείξουν τη λεβεντιά τους στις κοπέλες και κείνες τις χάρες και τις ομορφίες τους στους νέους.

Και όταν ο χορευτής είναι καλός, ενθουσιάζονται και οι οργανωνοπαιχτές και τα κεράσματα σε ασημένια και χαρτονομίσματα πάνε και έρχονται από τους πανηγυριώtes, που δεν μπήκαν στο χορό και κάθονται γύρω στον τοίχο ή στα τραπέζια, τρατάρονται ποτά και λουκούμια τεσσεράγκωνα και η τοίσα με το κρασί γυρόφερνε στους χορευτάδες. Και κείνοι ρακούβιζαν την τοίσα, εκτός από τις γυναίκες που έπρεπε να δείξουν τη σεμνότητα και να κρήσουν τη σοβαρότητά τους, γιατί στο χορό γινόταν και το νυφοδιάλεμα από τους υποψήφιους γαμπρούς ή τους γονείς τους που παρακολουθούσαν το κάθε βίημα και κίνησαν της κοπέλας, γιατί «αν περπατήσει σιγαλά της λένε καμαρώνει, κι αν περπατήσει γρήγορα της λέν αντρά γυρεύει».

Ένας περιεργός συνδυασμός στο χρόνια κείνα τα παιλιά, οι άνθρωποι ήταν φτωχοί, αλλά και χαρούμενοι κι ευτυχισμένοι, εύρισκαν τη ζωή ενδιαφέρουσα και δε ζητούσαν απραντικές αλλαγές στη ζωή όπως σήμερα. Σήμερα ο ίδιος του καινούργιου πολιτισμού που έχει μιάνει τόσα ηθη και έθιμα, προσέβαλε και τους χορούς και τα δημοτικά μας τραγούδια και παραχωρούν τη θέση τους αιγάλεως απεκίνδυνα στα ρεμπέτικα και αερέτικα τραγούδια και τους εκκεντρικούς χορούς, τα μεγάφωνα και τα ξεφωνητά των ντιζέζ, με την άθλια εμφάνιση και επίδειξη, που ασχημίζουν όλη την ομορφιά, την αιγάλη και την παλιά αρχοντιά του πανηγυριού.

Διασκεδάζουμε και σήμερα και πανηγυρίζουμε, αναιμικά όμως, γιατί ξέφτισαν τα πανηγύρια.

Άλλαξ σήμερα μορφή το παραδοσιακό μας πανηγύρι και η χώρη και χαρά που είχε η διασκέδαση το αυθόρυμπο έσοπασμα, το απέριττο αλλά πραγματικό γλέντι, η αδελφική διασκέδαση, η εγκάρδια και φιλική, δεν υπάρχει, γιατί αλλάζει μορφή το παραδοσιακό μας πανηγύρι και για μας τους παλιότερους έμεινε νοσταλγία και ανάμνηση.

Συνδρομές

Συνέχεια από προηγούμενο φύλλο

Μπαγιάτης Κ.	15
Τριαντακύλλης Κ.	15
Τσούκαλος Νικ.	10
Συροθανάστη Γεωργία	30
Ιακωβίδης Δημ. (σύζ. Δωράς Συροθανάστη)	30
Ανδρόνικος Χρήστος	15
Παναγοδήμος Αλέξ.	10
Γιολδάσης Δ. (Μαρίνο)	5
Αγγελής Κώστας Αθ.	10
Μπρεκουλάκης Νίκος	50
Καραδήμας Ελευθέριος Δ.	20
Καρέτσος Κώστας Δ.	50
Σώκου Σωτηρία Ν.	30
Φούντας Γιώργος	20
παπαναστασίου Υπατία	15
Φλώρος Κώστας	15

Πανάγου Βασιλική Ι.	30
Μωρίκης Παν.	20
Μωρίκης Κώστας	20
Μωρίκη Γεωργία	20
Βράχας Δημ.	20
Βαμβάτσικος Κώστας	20
Καπνιάρη Ελένη	20
Καραλή Μαρούλιω	20
Κούκουνας Παναγ. (ιερέας)	20
Κούκουνα Σπυρίδουλα	10
Σιακαβέλλας Βαγγέλης Χ.	50
Σταμάτης Χρήστος (Αγρίνιο)	20
Καραδήμας Δημ. Ελ.	10
Βαμβάτσικου-Τσιλιμπάκου Ρούλα	20
Σώκος Κίκος Ευθ.	20
Χρυσικός Θόδωρος	20

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΛΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας με την αριθ. 13/2001 πράξη του όρισε ως υπεύθυνη για την ξενάγηση στο Πνευματικό μας Κέντρο την κ. **ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΥ**, Φαρμακοποιό κ. **ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΥ**.

Η σχετική απόφαση έχει ως εξής:

«... Υστερα από συνεννόηση με το Δήμαρχο μας, κρίθηκε ως το πλέον κατάλληλο πρόσωπο για την υποδοχή και ξενάγηση των επισκεπτών του χωριού μας η συγχωριανή μας, μέλος του Συλλόγου μας, φαρμακοποιός κ. **ΣΠΥΡ. ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΥ**, δεδομένου ότι:

1) Είναι μόνιμος κάτοικος Δομνίστας, δραστηριοποιούμενη επαγγελματικά στο χώρο της πλατείας μας, στην είσοδο σχεδόν του χωριού μας.

2) Ο σύζυγός της διατηρεί – και είναι ανοιχτή όλη μέρα – τη θαυμάσια ταβέρνα – εστιατόριο, πραγματικό στολίδι της πλατείας μας.

3) Η ίδια είναι επιστήμων, νέα, καλοσυνάπτη και υπερβολικά ευγενική, πρόσχαρη και φιλόξενη.

4) Αποδέχεται τον ορισμό της, όπως διαβεβαίωσε τα μέλη του Δ.Σ. (Πρόεδρος, Γραμματέας, Ταμίας) με τα οποία και συζήτησε το θέμα αυτό.

Το Συμβούλιο, ύστερα από συζήτηση που έγινε και ανταλλαγή απόψεων και αφού έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι:

α) Κατά τη χειμερινή περίοδο στο χωριό μας δεν βρίσκεται κανένα μέλος του Δ.Σ. για την υποδοχή και ξενάγηση στο Πνευματικό Κέντρο των επισκεπτών του χωριού μας.

β) Το Λαογραφικό μας Μουσείο, η Εκθεση Παλιάς Φωτογραφίας και η Βιβλιοθήκη έγιναν ηδη πανελλήνιας γνωστά και είναι πολλοί οι επισκέπτες της Δομνίστας που επιθυμούν να τα δουν και να τα θαυμάσουν και ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια που οι επισκέπτες της ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους περιοχής **ΠΑΝΤΑΡΕΧΕΙ** – μοναδικού μνημείου της φύσης – πολλαπλασιάσηκαν.

γ) Είναι κατά συνέπεια επιτακτική η ανάγκη εξουσιοδότησης μέλους του Συλλόγου μας για την υποδοχή και ξενάγηση των επισκεπτών του χωριού μας στο Πνευματικό μας Κέντρο, ο μόνος φωνας

Αποφασίζει:

1) Εξουσιοδοτεί τη μόνιμη κάτοικο του χωριού μας και δραστηριοποιημένη επαγγελματικά στο χώρο της πλατείας φαρμακοποιού κ. **ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΥ**.

2) Εκφράζει προς αυτή τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη του Δ.Σ., των μελών του Συλλόγου αλλά και των συγχωριανών μας για την ανιδιοτελή προσφορά της που απορρέει από την αγάπη της για το Σύλλογο και το χωριό μας γενικότερα, και επιφυλάσσεται το Δ.Σ. για την απόδοση σ' αυτήν

α) και ιδιαίτερης δημόσιας πηγής

β) κάποιας, συμβολικής έστω, επήσιας ανταμοιβής αν και η ίδια προφορικά αρνήθηκε οποιαδήποτε συζήτηση για το θέμα αυτό.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας, πάντως δεσμεύεται να αποφασίσει για την κατ' αποκοπή επήσια αποζημίωσή της σε επόμενη συνεδρίασή του.

Ετοιμαστήκει το πρακτικό αυτό και υπογράφεται:

Ο Πρόεδρος
ΑΘΑΝ. ΝΤΑΛΙΑΝΗΣ

Η Γραμματέας
ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΗΤΡΙΧΟΠΟΥΛΟΥ

Τα μέλη
ΑΘΑΝ. ΣΥΡΡΟΣ
ΑΘΑΝ. ΣΑΡΡΑΣ
ΚΩΝ. ΜΠΟΥΤΟΣ

«Ο ΕΥΡΥΤΟΣ»

Ενημερωτικό Δελτίο
Οργανο του Φιλοπρόδου
Συλλόγου λαρναστικών Ευρυτανίας

Ιδιοκτήτης:

ΤΑ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΑΚΙΑ

Του Ανάργυρου - Γιάννη Μαιρούπη

Αρκετά δημοτικά τραγούδια αρχίζουν με τον ίδιο στίχο, αλλά από τον δεύτερο ή τρίτο αλλάζουν. Με διαφορετικό θέμα υπάρχουν τέτοια τραγούδια, που αρχίζουν με τον ίδιο πρώτο στίχο, με ελάχιστες διαφορές κι αυτόν, «Σε όλον τον κόσμο ξαστεριά...».

Εχω υπόψη μου, πρόχειρα πολύ, τα:

- Σ' όλον τον κόσμο ξαστεριά, σ' όλο τον τόπο ήλιος,
στην έρημη την Πράμαντη ένα βαρύ σκοτάδι (1)
- Σ' ούλο τον κόσμο ξαστεριά, σ' ούλο τον κόσμο ήλιος,
στη βουλιασμένη Κάριστο πολύ είναι βουρκαμένο (2)
- Σ' όλον τον κόσμο ξαστεριά, σ' όλον τον τόπο ήλιος
και στο Ζαππαντοβράχωρο μαύρος καπνός κι αντάρα (3)
- Σ' όλον τον κόσμο ξαστεριά, σ' όλον τον κόσμον ήλιος
στο έρημο το ζουμπενο μαύρος καπνός κι αντάρα (4)
- Σ' όλον .....
Και στο Βραχώρι το πικρό μαύρος καπνός κι αντάρα (5)
- Σ' όλον .....
Και το καπνένο Μέτσοβο όλο καπνούς και φλόγες (6)

Στο δεύτερο μισό του προπερασμένου αιώνα (19ου), το Βελούχι ήταν γεμάτο κοπάδια γιδαπροβάτων. Ντάπιοι βλάχοι (κτηνοτρόφοι κατ' αποκλειστικό επάγγελμα) και ξενομερίτες, ενοικιάζαν τα βοσκοτόπια του Βελουχιού και τα βόσκαγαν απ' τ' Αι-Γιαργιού (23 Απριλίου) μέχρι τ' Αι Δημητρίου (26 Οκτωβρίου). Αρκετά και πλούσια τα βοσκαλίβαδα. Ο Δ. Λουκόπουλος, στα «Ποιμενικά της Ρούμελης» (Αθήνα, 1930, σελ. 126) απαθανατίζει τα ονόματα των λιβαδιών της βορεινής πλευράς: Καγκέλια, Ψηλή Κορφή, Πέτρα Αλαγόθρυση, Αγκάθια, Ρόβια (είναι στα νότια του Βελουχιού), Μουσδουγανά, Κάλπαρη, Μεσοβούνι, Γριά Καλή, Πλάτη, Στου Τσώνη, Αλαγάινα (είναι β.δ.) Περδικόθρυση, Σκορδάκι, Ταμπουράκι, Πέντε Έλατα, Τεανάκη, στους Σταφύλη, Απάνω Μονοπάτι, Σωκήπα, Κακάτσι, Σαναβά, στου Κώστα Κουμπή, Λημέρι του Πατσαούρα, Σάρπες, Τσουκνιδόρεμα, Κολοκυθιά.

Στις άλλες πλαγιές έχουμε τα λιβαδια: Ψηλό Νερό, Κριθάρια, Καλαερική (από το καλός αέρας και όχι Καλογερική), Σαίτανη (τώρα το ονόμασαν Διαβολότοπο), Πλάτη Σαραντογένη, Μακριά Ρόχη, Βρωμόκλαρο, Μεσοδούνια...

Την Αλαγάινα είχε νοικιάσει η χήρα κάποιου Καραχρήστου, που συντηρούσε το κοπάδι της με τα δύο παιδιά της, τον Κώστα και το Μήτσο, ηλικίας 14-16 χρόνων. Οι Καραχρηστέοι ίως ήταν ξενομερίτες. (Από μια έρευνα που έκανα στον εκλογικό κατάλογο Καρπενησίου, συνταχθέντα στις 10 Μαρτίου 1865 βρήκα το όνομα: Ιωάννης Καραχρήστου, του Χρήστου, γεννηθείς το 1837, επαγγέλματος ποιμένα. Στα Μητρώα Αρρένων του Καρπενησίου, βρίσκων τους Καραχρήστο Βασίλειο του Αντωνίου, γενν. Το 1879 και τον αδελφό του Γεώργιο, γεν. το 1881. Στον ίδιο όμως κατάλογο καταχωρίζεται και η εγγραφή: Σπυρίδων Κηροχρήστου του Χρήστου, γεν. το 1812, επαγγέλματος ποιμένα).

Είναι παραμονή του μεγάλου παζαριού της 30 Ιουλίου, που γίνεται κάθε χρόνο στο Καρπενήσι, μέχρι σήμερα. Την εποχή του χρονικού γίνονταν στον Ξηριά. Μέχρι κάμποσα χρόνια ήταν εμποροζωπανήγυρις, σήμερα μόνο εμποροπανήγυρις. Κατακαλόκαιρο, λοιπόν, κι η χήρα η Καραχρήστενα, κανόνισε να πιάσουν τα παιδιά της όσα κριάρια ήταν για πούλημα και να τα

Ευχαριστίες για το βιβλίο "ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΡΑΧΑΣ"

Αγαπητέ μας
Κώστα Παπαδόπουλε,
γεια χαρά.

Από εμάς τ' αδέλφια του Γιάννη Βράχα δέξου τα θερμά μας συγχαρητήρια και τις εγκάρδιες ευχαριστίες για το υπέροχο βιβλίο που έγραψες για τον αδελφό μας.

Με μεγαλή χαρά διαβάζουμε τις πολύ επαινετικές κριτικές που λαβαίνεις από αγθρώπους της περιοχής μας, αλλά και από ανθρώπους των γραμμάτων, που εκφράζουν τη χαρά τους που το περασμά του Γιάννη Βράχα απ' τη χρήση της άλλη προσφορά του έγινε, ενα ωραίο βιβλίο να θυμίζει, αλλά και να σηματοδοτεί για τους νεοτερούς το δρόμο του αγώνα και της προσφοράς με σύγχρονη χωρίς βορύχο και υστεροβούλια.

Η μεγαλή αγάπη του Γιάννη Βράχα για την ιδιοίτερη πατριδα του και την περιοχή μας γενικότερα για τους ανθρώπους της άλλα και τη χώρα (ποιήματα του για Καλιακούδα, Αετόβρυστ, έλατο κ.α.), του δίνει τη δύναμη και την τέχνη να κάνει τη βασανισμένη αλλά κι ομορφη ζωή τους λογοτεχνικά έργα που θα μείνουν να ψυ-

χαγωγούν και να δίδασκουν.

Ακόμη η μεγάλη αυτή αγάπη του κανείς να βρίσκεται μεταξύ των πρωτών σ' όλους τους αγωνες (Εθνική Αντίσταση, Παιδεία, Πολιτισμός, κοινωφελή εργα, αλληλοβοηθεία) για να γίνει η ζωή πιο ωραία κι ευτυχισμένη για όλους και όχι μονο για λίγους.

Είναι πολύ ενθαρρυντικό το ότι ολη αυτή τη προσφορά του Γιάννη Βράχα έχει την εκτίμηση που της αξίζει και παρακινεί προς αιμοποήση.

Πέρα από το αναμφισβήτητο ταλέντο σου στην επιτυχία της συγγραφής του βιβλίου, πιστεύουμε στη συντέλεση και το ότι στους ίδιους αγωνες με την ίδια πατριδολατρεία και υεργαστήρια έχεις τάξει και συ τον εαυτό σου.

Ευχόμαστε ολόψυχα σε σένα και την οικογένειά σου υγεία κι επιτυχία στους αγωνες σας.

Με αγάπη
Τα αδέλφια
του Γιάννη Βράχα
Νίκος, Σοφία,
Ελένη, Σταυρούλα,
Δημητρης, Γκόλφω.

πάνε στο Καρπενήσι να τα δώσουν στο παζάρι.

Τα παιδιά, έπαισαν τα κριάρια και τάβαλαν μπροστά για το Καρπενήσι. Ο ουρανός άρχισε να οκοτείνιάζει και σε λίγο έσπασε τη καλοκαιρινή απότομη μπόρα. Ο Κώστας με το Μήτσο σαλαγάνε τα κριάρια γρήγορα, να προλάβουν. Εφτασαν στου Παπά το Ρέμμα, στη Ροβόλακα. Το ξερόφρεμα είχε κατεβασει και ο ένας αδελφός πήγε να περάσει τα κριάρια στο ρέμμα, χωρίς να υπολογίσει τη δύναμη του νερού και το βάθος του χειμάρου. Πάλευε με το ορμητικό ρεύμα χωρίς να μπορεί να το νικήσει και πνίγονταν. Ο άλλος αδελφός του, βλέποντά τον να κινδυνεύει μπήκε στο ρέμμα για να τον σώσει μα δεν μπόρεσε. Πνίγηκαν και οι δύο.

Το τραγικό γεγονός έφτασε γρήγορα στο Καρπενήσι.

Οι Καρπενησιώτες, συγκινημένοι απ' τον βάναυ των δύο αδερφών, έβγαλαν το παρακάτω τραγούδι:

- Σε όλον τον κόσμο ξαστεριά, σε όλον τον τόπο ήλιος,
Και στο Βελούχι στην κορφή θγαίνει καπνός κι αντάρα.
Πνίγονται δύο δλαχόπουλα –ειν' τα Καραχρηστάκια.
- Μαρή, που τόχεις τα παιδιά τον Κώστα και το Μήτσο;
- Γω στο παζάρι τάστειλα, κριάρια να πουλήσουν.

(την ιστορία αυτή μου τη δηγηγηθηκε ο Γ.Β.Φ., απόμαχος κτηνοτρόφος Καρπενησιώτης, γεν. το 1922. Τοποθετείται γεγονός, περίπου στα 1870).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρόκειται για τα Πράμαντα Επαρχ. Δωδώνης, Νομού Ιωαννίνων, οι ντόπιοι τα προφέρουν και «η Πράμαντα».

(1) Γιώργου Ιωάννου. Τα δημοτικά μας τραγούδια. Αθήνα, 1977, σελ. 120

(2) Αποστ. Μελαχρινού. Δημοτικά τραγούδια. Αθήνα, 1945, σελ. 4

** Αναφέρεται στο χωριό Ζαπάντι και στο Βραχώρι (Αγρίνιο)

(3) Δημοσθ. Γούλα

(4) (5) (6) Π. Αραβαντινός. Συλλογή δημωδών ασμάτων της Ηπείρου. Αθήνα, 1880, 66-24, 73, 91

ΣΤΗ ΔΟΜΝΙΣΤΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ... ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Στις 2 Οκτωβρίου 1957 ανέλαβα υπηρεσία, ως νεοδιόριστος δάσκαλος, στο Δημοτικό Σχολείο Δομνίστας. Στις 2 Δεκεμβρίου 1957 αναχώρησα για το Καρπενήσι, στο Β' Δημοτικό Σχολείο του οποίου αποσπάστηκα.

Στη Δομνίστα, κατά το διμήνο που υπηρέτησα, μου ανέθεσε ο δ/ντης του Σχολείου Χρήστος Παπαδόπουλος τις Γ' και Δ' τάξεις. Είχα 30 περίπου παιδιά έξυπνα, επαιρναν τα γράμματα! Στον κύκλο συνδιδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας περιλαμβανόταν και η Ελληνική Μυθολογία.

Διδάσκοντας, κάποια μέρα, το κεφάλαιο για την Άλκηστη και τον Άδμητο, κατάφερα να αυγκεντρώσω την προσοχή των παιδιών και με την αφήγησή μου τα είχα συναρπάσει! Κι στανέ έφτασα στα κριαμότερα αιμείο του μύθου, δηλαδή τη στιγμή που ο Ηρακλής μαθαίνει το θλιβερό γεγονός και σπεύδει να νικήσει και νικάει το Χάρο και φέρνει στο παλάτι την Άλκηστη, οκούγεται μια μαθήτρια: «Ψέματα, κύριε, δεν ανασταίνονται οι πεθαμένοι». Κι σαν να ήταν συνεννοημένα, όλα με μια φωνή φωνάζουν: «Ψέματα, ψέματα...». Ήταν η μαθήτρια της Δ' τάξεως Αθηνά Καρέταου. Αυτή τη διάψευση δεν την έχασα.

Τη μαθήτρια δεν την έχασει. Αρκετά απ' αυτά τα παιδιά, μετά από 3 χρόνια, με βρήκαν καθηγητή φιλόλογο στο Γυμνάσιο Καρπενησίου, όπως ο Γιώργος Γρίβας, συνάδελφος «εν οπλοῖς», που τότε δεν τα έχασα, γιατί ήταν οι πρώτοι μαθητές μου στο ξεκίνημά μου ως δάσκαλου και, μετά τριετίας, ως πάλι μαθητές μου στο Γυμνάσιο Καρπενησίου.

Τριαντ. Δ. Παπαναγιώτου
Ειδικός Παρέδρος
Παιδαγ. Ινστιτούτου
τ. Δ/ντης Παιδ. Ακαδημίας

Ειδήσεις... Ειδήσεις...**Ειδήσεις... Ειδήσεις...****ΞΕΚΙΝΑΕΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΑΜΠΛΙΑΝΗ**

Επιτέλους αρχίζουν οι εργασίες ασφαλτοστρώσης του υπόλοιπου μικρού καμπανιού του δρόμου προς Αμπλιάνη και η συνέδεση του προς την ορεινή Ναυπακτία.

Όπως πληροφορούμαστε ο Δήμαρχος κανείς τις δεσμούσες παρεμβάσεις του και για την έναρξη των εργασιών ασφαλτοστρώσης και προς τη Σκοτία.

ΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΜΑΣ

Οι «Καλοί Σαμαρείτες» της Ομάδας Αλληλεγγύης Γιατρών της Πανευρυπαντικής Ένωσης θα επισκεφθούν το Κρίκελλο και τη Δαμνιστά στις 27 Ιουλίου 2002, ημέρα Σάββατο και από το πρωί στις 9 μέχρι και το μεσημέρι, όπου θα εξετάσουν ασθενείς της περιοχής. Θα είναι γιατροί διαφόρων ειδικοτήτων: καρδιολόγος, δειματολόγος, παθολόγος, οφθαλμίατρος κ.α.

ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Όπως πληροφορούμαστε με σχετικό δελτίο τύπου της 1ης Ιουλίου 2002, την Τετάρτη 19 Ιουνίου 2002, στην αίθουσα της Βασικής Βιβλιοθήκης στο Καρπενήσιο εγίνεται η ανακοίνωση της καθοδου στις προσεχείς Δημοτικές εκλογές του συνδυασμού της «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ» από τον υποψήφιο Δήμαρχο ΘΑΝΑΣΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ.

Στην εκδήλωση δύθικαν οι προσανατολισμοί του συνδυασμού και έγινε καλέσμα σε φορείς και πολίτες για συμμετοχή και δραστηριοποίηση συμφώνα με σχετικό κείμενο – διάκριψη.

Η «ΑΝΤΙΓΟΝΗ» ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «Ν. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ»

Τα Σαββατοκύριακα 3 και 4, 10 και 11 και 17-18 Αυγούστου 2002 (ώρα 20:00 μ.μ.) ο θίασος «ΚΑΣΤΑΛΙΑ» παρουσιάζει την τραγωδία του Σοφοκλή «Αντιγόνη» σε μετάφραση Ι. Ν. Γρυπάρη και ακπνοθεσία ΔΗΜΗΤΡΗ Ν. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ και ΜΑΤΙΝΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ στο θέατρο Σέττας «Νίκος Παπακωνσταντίνου».

Όπως είναι γνωστό, ο Δημήτρης Παπακωνσταντίνου είναι γιος του αειμνήστου ήθωποιού Νίκου Παπακωνσταντίνου, ο οποίος λάτρευε την περιοχής μας και, κυρίως, τη Σκοτία, από όπου καταγόταν η μητέρα του, το δε θέατρο Σέττας (βρίσκεται στην Εύβοια) είναι δημιουργημά του.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΓΡΙΝΙΟ

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου μας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΤΑΛΙΑΝΗΣ παραβρέθηκε στις παρακάτω εκδηλώσεις, που πραγματοποιήθηκαν στο Αγρίνιο πρόσφατα (ως εκπρόσωπος του Συλλόγου μας):

Του Συλλόγου πολυτεκνών Αγρινίου και Περιχώρων σε ημερίδα με θέμα: Το Δημογραφικό ζητήμα της Χώρας. (Παπαστράτειο Μέγαρο, 1-6-02).

Της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλοακαρνανίας με θέμα: Απολογισμός Τεχνικών Εργών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλοακαρνανίας 1999-2002.

Του Δήμου Αγρινίου με θέμα: Εκδήλωση για την Οστεοπόρωση - Ενημερωτική Διάλεξη - Συζήτηση (12-06-2002).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Καλαίσθητη, όπως πάντα, μας πρέπει να μετατρέψει σε έναν άλλον τόνο την «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ». Μέσα στις 90 σελίδες της υπάρχουν όλα τα νέα του Μεγάλου Χωριού και όχι μόνον. Ανάμεσα στα πολλά και διάφορα υπάρχουν αρκετές σελίδες για τα 15 χρόνια των πολιτιστικών εκδηλώσεων στο Μεγ. Χωριό, τα «ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ», βιβλία και συγγραφείς, «Ευρυτανία ανάμεσα στο χθες και το αύριο» του

ΑΒ. Γιαννακόπουλου.

Ο Διευθυντής της Σύνταξης κ. Τάσος Κοντομέρκος και οι υπόλοιποι συνεργάτες και αρθρογράφοι, όπως οι π. Κων/νος Βαστάκης, Φίλιππος και Μαίρη Καλκάνη, Ντίνος Τουλούπας, Γ. Κ. Σταυράκης κ.α. είναι η εγγύηση της ποιότητας της πολυβραβευμένης αυτής έκδοσης.

Κ. Α. Π.

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ**ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ**

Ημέρες-ώρες λειτουργίας:

Παρασκευή-Σάββατο-Κυριακή και αργίες

Από 1/6 έως 30/9 10:00-14:00 και 18:00-20:00

Από 1/10 έως 31/5 10:30 έως 15:00.

Τηλέφωνα συνεννόησης: 02370 41502 & 41245.

Ειδήσεις... Ειδήσεις...**ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ****Τάμοι**

Πλήθος κόσμου (συγγενείς και γνωστοί) στο μιστήριο του γαμου των ΣΠΥΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΥ και ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ Ι. ΚΟΥΚΑ που έγινε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Λαμίας στις 6 Ιουλίου 2002, ώρα 08:00 το απόγευμα.

Μετά το μιστήριο οι νιόπαντροι παρέθεσαν πλούσιο τραπέζι στο

κέντρο Αμβροσίος Λιανοκλαδίου και ακολούθησε γλέντι.

Ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

Θάνατοι

- Πέθανε στο Ευπηνοχώρι, όπου και κηδεύτηκε στις 4 Ιουλίου 2002 ο ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΣΥΡΟΚΩΣΤΑΣ, ετών 53.

Θερμά συλλυπητήρια.

ΕΓΡΑΦΑΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΑΣ...

...Περάσαμε από το Μουσείο και μείναμε κατάπληκτοι...

Ευάγγελος Κολτσίδας και Σπυρίδονα Κολτσίδα

...Όμορφος τόπος, φιλόδενος Αγαπήσαμε τους ανθρώπους του και μας αγάπησε. Μας εμπιστεύτηκε τα νιάτα του εκείνα τα χρόνια '65-70. Ζόμε κι μείς με τις αναμνήσεις.

Ευαγγελία και Αντώνης Φαράντος

...Επισκέφθηκα σήμερα το χωρίο Δομνιστά που αποτέλεσε τη μαγιά του Λαϊκοδημοκρατικού Στρατού για το Εξειδίκημα του Αγώνα από τον πρωτοκαπετάνιο Άρη Βελουχιώτη εναντίον των καταχτητών...

Κώστας Χριστογεώργης

από Λαμία

...Οι προσπάθειες σας, οι κόποι σας και η προσφορά σας στη Δομνιστά και στην Ευρυτανία μας γενικότερα εύχομαι να εκτιμηθούν ανάλογα και από τους αρμόδιους της Πολιτείας μας...

Γιάννης Μάκκας

...Συγχαρητήρια για την υπέροχη δουλειά που κάνετε.

Γεωργία Σταμάτη του Νικολάου (Σταμούλη).

...Ένα όμορφο χωρίο πιστό στην ιστορία και στην παράδοση του τόπου μας.

Χρήστος και Παναγιώτης Αποστολόπουλος

ΝΕΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

Άλλαξε οφή η πλατεία μας με την κατασκευή του καινούριου περιπτέρου. Ήδη κατασκευάστηκε με ωραία πελεκητή πέτρα στον ίδιο χώρο και με ωραίο και καλαίσθητο σχέδιο, που «δένει» απόλυτα με τον περιβάλλοντα χώρο. Ακόμα είναι πιο ευρύχωρο και έτοι ο

ΝΕΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

Κων/νος ΑΒ. Μπούρας.
Γιός του βουλευτή Αθανασίου Μπούρα και της Κατερίνας Καραδημήτρη, γεννήθηκε το 1976 στην Αθήνα, όπου και τελείωσε το σχολείο. Το 1996 εισήχθη από τους πρώτους στην Οδοντοπατρική Σχολή Αθηνών, απ' όπου απεφοίτησε το 2001 με βαθμό «Λιαν καλώς». Ορκιστήκε πτυχιούχος και νεός γιατρός το Δεκέμβριο του 2001 και

θα συνεχίσει τις απουδές του για την απόκτηση ειδικότητας μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων στο Πολεμικό Ναυτικό.

Του ευχόμαστε κάθε πρόσδοτο και καλή σταδιοδρομία συγχαίροντας αυτόν και τους γονείς του.

(Αναδημοσίευση από τη ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ).

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ 2002

Ο Γάινης Κ. Καρπούζης (από το Δήμο Φλώριδας) σύργασε όλη τη Φθιώτιδα, για να απογνωρίσει αποχέτευτη, να φωτογράψει όλα τα χωριά και τα μας παρουσιάζει στον ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ τόνισαν από κάθε πλευρά.

Είναι ένας σύγχρονος πολύ χρήσιμος για τους αποδείξτες αλλά και τους γνώμονες.

Περίληπτα τα πόντα για τη Φθιώτιδα και ο συγγραφέας πολύ εύκολος και γρήγορα μπορεί να βρει σπάνιατα τον αντίκειμα.

Ιστορικά, λαογραφικά, πολιτισμικά, τουριστικά στοιχεία κ.λπ. για όλα τα χωριά καθώς και φωτογραφίες (όλες των χωριών της Φθιώτιδας).

10.350 κατοικημένες πετρογελαστές, απχεράσιες, δημ. υπερασών, ορμοπούνες, τραπέζια, φορέσια, συλλόγους, ουντάδιμους, ουλιάν, αυγ/αύριαν κ.λπ.

Ημερολόγιο των πάντων 2002-2005.

Σελίδες 336 τηλ 10 €.

Διάλογος το αντίτυπο 10 € βα σταλει τηλεφωνικά.

Εξόδισης Αρ. Καρπούζη Αγ. Γεωργίου 251 Ιων 13121 Τηλ: 010-2619003.